

starshykh klasiv u protsesi vyvchennia literaturnykh tvoriv : [monohrafiia] / A. V. Usatyi. – Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. Ivana Franka, 2012. – 172 s.

Hulyarska O. The preparation of the rhetorically educated future teacher in the pedagogical college.

The essence of rhetorical competence of future teachers is considered in the article. One of the ways of forming rhetorical competence by means of expressive reading is demonstrated.

Key words: *rhetoric, rhetorical competence, a teacher, expressive reading, modern Ukrainian literature.*

Гулярская О. И. Подготовка риторически воспитанного будущего учителя в педагогическом колледже.

В статье рассмотрена сущность риторической компетенции у будущих педагогов. Продемонстрирован один из способов формирования риторической компетентности средствами выразительного чтения.

Ключевые слова: *риторика, риторическая компетентность, педагог, выразительное чтение, современная украинская литература.*

УДК 378.147:37.09.33.

О. С. Євдоченко,
асистент кафедри хімії,
аспірант кафедри педагогіки
(Житомирський державний університет
імені Івана Франка)

Системний підхід у формуванні професійної компетентності майбутніх хіміків

У статті здійснено аналіз поняття компетентність, професійна компетентність, хімічна компетентність, розглянуто системний підхід у формуванні професійної компетентності майбутніх хіміків.

Ключові слова: компетентність, професійна компетентність, хімічна компетентність, системний підхід.

Постановка наукової проблеми та її значення. Суттєві соціально-економічні зміни та стрімкий розвиток світової промисловості визначають актуальні напрями професійної підготовки майбутніх фахівців різних галузей. Сучасна система підготовки студентів у вищій школі є однією з актуальних проблем сьогодення, адже вона повинна відповідати оновленим вимогам і забезпечувати належний рівень готовності майбутніх фахівців до ефективної професійної діяльності.

Аналіз наукової літератури свідчить, що вивченню загальних проблем професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти присвячені роботи таких провідних науковців, як А. Алексюк, С. Вітвицької, О. Дубасенюк, С. Сисоєвої, В. Харабет та ін. Застосуванню компетентнісного підходу в формуванні професійних умінь присвячені роботи А. Хуторської, Н. Бібік, М. Боритко, О. Савченко, І. Єрмакової, О. Пометун. Широке коло питань, пов'язаних із формуванням ключових і предметних фахових і зокрема експериментальних компетентностей охоплюють праці методистів-хіміків Н. Буринської, О. Грабецького, А. Грабового, Н. Шиян, О. Ярошенко, Н. Чайченко та ін.). Проблемі формування професійної компетентності хіміків присвячені наукові праці О. Гулай, С. Клименко, Т. Уварової.

Мета статті – здійснити теоретичний аналіз системного підходу в формуванні професійної компетентності майбутніх хіміків на сучасному етапі розвитку освіти в Україні.

Виклад матеріалу. У своїх роботах Ю. Тотур трактував поняття компетентність, "як готовність реалізувати свій потенціал (знання, уміння, досвід, особистісні якості) для успішної творчої діяльності в професійній та соціальній сфері "[3].

Розглядаючи поняття компетентність В. Краєвський та А. Хуторський зазначають, що "компетентність – це поєднання відповідних знань і здібностей, що дозволяють обґрунтовано судити про цю сферу й ефективно діяти в ній "[4].

Окреслюючи професійну компетентність Н. Запрудський визначає її як явище, що включає "знання уміння, навички,

професійно значущі якості особистості фахівця, які забезпечать виконання професійних обов'язків на належному рівні" [3].

Визначаючи предметні компетентності з хімії Л. Величко зазначає: " ...це сукупність ціннісних орієнтацій, знань, умінь, способів особистісної чи соціальної значущої продуктивної діяльності кола об'єктів хімічної науки" [1].

Провідне місце у професійній підготовці майбутніх хіміків займає не тільки набуття ґрунтовних теоретичних знань, а й оволодіння експериментальними та дослідницькими вміннями, здатністю аналізувати, осмислювати та систематизувати отримані теоретичні знання та застосовувати їх у своїй практичній діяльності.

Трактуючи компетентність в хімії О. Гулай зазначає, що це "сукупність хімічного мислення, хімічної грамотності та хімічної відповідальності" [2].

Ураховуючи думки вчених, висловлені щодо змісту поняття компетентність, зокрема в хімії, під професійною компетентністю майбутніх хіміків розуміємо досконале володіння теоретичними і практичними знаннями, вміннями застосовувати їх у процесі професійної діяльності, здатність творчо і нестандартно вирішувати проблеми, нести відповідальність за наслідки професійної діяльності, а також постійне самовдосконалення та самоосвіта.

Відповідно до державних вимог, які визначені в Стандарті вищої освіти України (ступінь освіти бакалавр; галузь знань 10 Природничі науки; спеціальність 102 Хімія) до спеціальних професійних компетенцій відносять пов'язані з хімією когнітивні здібності та вміння, а саме здібності та навички, пов'язані з вирішенням інтелектуальних завдань та пов'язані з хімією практичні вміння. За сформованістю цих груп умінь, які виступають складовими компетенцій, визначають якість підготовки фахівця та його професійну придатність.

Процес формування професійної компетентності майбутніх хіміків довготривалий і складний, тому для успішного його проходження має носити системний характер.

Застосуванню системного підходу в процесі підготовки фахівців присвячені роботи О. Березок, Ю. Вінтюк, О. Білоус, В. Журавського, Н. Самборської, О. Марущак та ін.

Структурні компоненти будь-якої педагогічної системи (за

Н. Кузьміною), складають: педагогічні цілі, зміст навчання, засоби педагогічної комунікації, за допомогою яких здійснюється педагогічний процес (способи, засоби, форми і методи навчання). У процесі діяльності системи структурні та функціональні компоненти вступають у складні взаємозв'язки (взаємодіють і взаємовпливають один на одного) [4].

В професійній підготовці хіміків системний підхід знаходить відображення в реалізації міждисциплінарних зв'язків, створенні наскрізних ліній здобуття хімічних знань, формування експериментальних умінь, набуття первинного професійного досвіду. Аналіз навчальних планів ступеня освіти бакалавр, галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 102 Хімія, за якими здійснюється підготовка хіміків, свідчить про розташування навчальних дисциплін у відповідній послідовності, що забезпечить ефективність формування професіональної компетентності.

Створення наскрізних ліній здобуття хімічних знань, формування експериментальних умінь, набуття первинного професійного досвіду та особистого ставлення до виучуваної науки та процесу навчання дозволить майбутнім хімікам опанувати фаховими компетентностями на високому рівні, а отже стане запорукою формування хіміка-фахівця здатного використовувати експериментальний метод в практичній діяльності майбутньої професії та у власній навчальній діяльності.

Таким чином, у процесі оволодіння професійною діяльністю з використанням системного підходу, формуються професійно-важливі якості фахівця: стійка професійна спрямованість, глибокі хімічні та експериментальні знання, уміння та навички, досвід первинного використання професійних умінь, успішність професійного навчання і діяльності, спрямованість на оволодіння обраною професією.

Список використаних джерел та літератури

1. Величко Л. Предметні компетенції з хімії: перше наближення/ Людмила Величко// Біологія і хімія в школі. – 2011. – № 4. – с. 10-13.

2. Гулай О. І. Структура та особливості формування професійної компетентності майбутніх інженерів в / О. І. Гулай // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2016. – Вип. 3. –

С. 27-36. – Режим доступу :
http://nbuv.gov.ua/UJRN/PVSSh_2016_49_5.

3. Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія і практика: монографія / Н. М. Авшенюк, Т. М. Девятов, Л. М. Дяченко, Н. О. Постригач, Л. П. Пуховська, О. В. Сулима. – Кіровоград: Імекс – ЛТД, 2014. – 280 с.

4. Марущак О. Структура системного підходу до професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання / О. Марущак. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnuk_nayk_praz/2010/2010_3_6.pdf.

References

1. Vely`chko L. Predmetni kompetenciyi z ximiyyi: pershe nably`zhennya/ Lyudmy`la Vely`chko// Biologiya i ximiya v shkoli. – 2011. – # 4. – s. 10-13.

2. Gulaj O. I. Struktura ta osobly`vosti formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnix inzheneriv / O. I. Gulaj // Pedagogika vy`shhoyi ta seredn`oyi shkoly`. – 2016. – Vy`p. 3. – S. 27-36. – Rezhy`m dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/PVSSh_2016_49_5.

3. Kompetentnisny`j pidxid do pidgotovky` pedagogiv u zarubizhny`x krayinax: teoriya i prakty`ka: monografiya / N. M. Avshenyuk, T. M. Devyatov, L. M. Dyachenko, N. O. Postry`gach, L. P. Puxovs`ka, O. V. Suly`ma. – Kirovograd: Imeks – LTD, 2014. – 280 s.

4. Marushhak O. Struktura sy`stemnogo pidxodu do profesijnoyi pidgotovky` majbutnix vchy`teliv trudovogo navchannya / O. Marushhak. – [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnuk_nayk_praz/2010/2010_3_6.pdf.

Evdochenko O. S. System approach in shaping the professional competence of future chemists.

The article analyzed the concept of competence, professional competence, chemical competence, considered the system approach in the formation of professional competence.

Key words: *concepts competence, professional competence, chemical competence, system approach.*

Євдоченко О.С. Системний підхід в формуванні компетентності майбутніх хіміків.

В статті здійснено аналіз поняття компетентність, професійна компетентність, хімічна компетентність, розглянуто системний підхід в формуванні професійної компетентності хіміків.

Ключові слова: *поняття компетентність, професійна компетентність, хімічна компетентність, розглянуто системний підхід*

УДК 821.161.2

А. М. Жуковець,
аспірант кафедри германської філології
та зарубіжної літератури
ННІ іноземної філології
(Житомирський державний університет
імені Івана Франка)

Своєрідність художнього часу та художнього простору в драматургії

У статті виявлено і охарактеризовано мотив, форми і функції художнього часу, художнього простору в сучасній драматургії, а також розглянуто стан розробки проблеми і особливості інтерпретації художнього часу і художнього простору в драматичних творах. Окреслено специфіку художнього часу та художнього простору, їх зв'язок та співвідношення художнього тексту з реальним світом.

Ключові слова: *художній час, художній простір, хронотоп, драматичний твір, дія, персонаж, автор.*

Постановка наукової проблеми та її значення. Аналіз досліджень цієї проблеми. Розвиток сучасної драматургії характеризується зростаючою зацікавленістю до проблеми художнього часу та художнього простору, що обумовлені поглядом на драматичний твір як особливі типи реальності. Донедавна ці категорії використовувалися для визначення